

Komentarz do *Regulaminu uzyskiwania kwalifikacji niezbędnych do uprawiania sportu strzeleckiego w ramach Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego*

Wstęp

26 marca 2025 r. Zarząd Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego uchwalił nowy *Regulamin uzyskiwania kwalifikacji niezbędnych do uprawiania sportu strzeleckiego w ramach PZSS*. Regulamin ten wchodzi w życie 1 lipca 2025 roku i ma na celu:

- 1) zebranie wszystkich norm regulaminowych oraz tych wynikających z odrębnych uchwał PZSS regulujących tematykę patentu strzeleckiego, w szczególności:
 - Regulaminu egzaminów stwierdzających posiadanie kwalifikacji niezbędnych do uprawiania sportu strzeleckiego, uchwalonego na posiedzeniu Zarządu PZSS w dniu 25 czerwca 2020 roku,
 - Uchwały Zarządu PZSS z 7 maja 2019 roku wprowadzającej „Standardy przyjęte przez Polski Związek Strzelectwa Sportowego obowiązujące podczas egzaminu praktycznego na patent strzelecki”,
 - Uchwały nr 15/2014 Zarządu PZSS z 23 kwietnia 2014 roku wprowadzającej „Program Kursu (szkolenia wstępnego) do egzaminu na patent strzelecki”,
 - Uchwały Zarządu PZSS z dnia 24 kwietnia 2013 roku wprowadzającej „Ogólne zasady bezpieczeństwa w sporcie strzeleckim;
- 2) wprowadzenie spójnego systemu uzyskiwania kwalifikacji do uprawiania sportu strzeleckiego;
- 3) uregulowanie kwestii szkoleń wstępnych odbywających się w klubach macierzystych;
- 4) wprowadzenie spójnych zasad obowiązujących w procesie nadawania patentu strzeleckiego;
- 5) uściślenie zasad przeprowadzania egzaminów patentowych, w tym wprowadzenie fakultatywnej możliwości zapisu przebiegu tych egzaminów przy pomocy urządzeń rejestrujących;
- 6) zwiększenie katalogu sprawdzianów strzeleckich w praktycznej części egzaminu patentowego oraz wycofanie możliwości przeprowadzania ich na bazie pistoletów i karabinów pneumatycznych;
- 7) wprowadzenie możliwości przeprowadzania sprawdzianów strzeleckich dla dyscypliny karabin, na strzelnicach 25 m;
- 8) wprowadzenie nowego katalogu broni, z której można przeprowadzać sprawdzian strzelecki, z dopuszczeniem karabinów PCC i Mini Rifle;
- 9) wprowadzenie przepisów obowiązujących przy zawieszaniu i cofaniu uprawnień wynikających z posiadania patentu strzeleckiego oraz zasad odwoływania się od decyzji podjętych w tym zakresie przez wskazane organy PZSS, włącznie z wprowadzeniem zasady dwuinstancyjności procesu odwoławczego;

10) wprowadzenie zasad odwoływania się od wyników egzaminu patentowego;

Nadrzędnym celem **wszystkich** nowych regulacji jest zapewnienie **bezpiecznych warunków uprawiania wszystkich dyscyplin sportu strzeleckiego**. Odpowiedzialność Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego w tym zakresie jest wyrażona wprost w Statucie PZSS i wynika z umocowania ustawowego Związku oraz jego miejsca w strukturze organizacyjnej sportu kwalifikowanego w Polsce.

Omówienie zmian i nowelizacji

Rezygnacja z możliwości przeprowadzania sprawdzianu strzeleckiego z pistoletów i karabinów pneumatycznych

Podstawowym celem wprowadzenia nowego regulaminu jest podniesienie standardów bezpieczeństwa związanych z uprawianiem strzelectwa sportowego we wszystkich jego dyscyplinach. W związku z tym zrezygnowano z możliwości przeprowadzania sprawdzianu strzeleckiego z pistoletów i karabinów pneumatycznych. Przy podejmowaniu tej decyzji wzięto pod uwagę dwa aspekty:

- a) przeprowadzenie części praktycznej egzaminu patentowego przy użyciu pistoletów i karabinów pneumatycznych nie daje pełnego obrazu przygotowania do obsługi broni palnej z uwagi na ich specyficzny charakter oraz sposób działania i konstrukcję diametralnie różniącą się od broni palnej - w związku z tym ocena zachowania osoby przystępującej do egzaminu według kryteriów wynikających z § 20 ust. 1 pkt 2 oraz § 20 ust. 3 pkt 1 – 3 Regulaminu jest niepełna;
- b) art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz.U. z 2024 r. poz. 485 z późn. zm.) stanowi, że uprawianie sportów o charakterze strzeleckim wymaga posiadania odpowiednich kwalifikacji potwierdzonych stosownym dokumentem - w tym przypadku jest to patent strzelecki - a dodatkowo dokument ten jest traktowany jako ważna przyczyna posiadania broni w związku z tym sam proces uzyskania patentu strzeleckiego powinien odbywać się przy wykorzystaniu broni palnej.

Katalog rodzajów broni

W celu określenia zakresu broni palnej wykorzystywanej w procesie nadawania patentu strzeleckiego wprowadzono zamknięty katalog rodzajów broni dla poszczególnych dyscyplin strzeleckich. Najnowszą regulacją w tym zakresie jest umożliwienie stosowania zarówno w czasie sprawdzianów strzeleckich w części praktycznej egzaminu patentowego, jak i szkoleniu wstępnym karabinków PCC (Pistol Caliber Carbine – Karabin Kalibru Pistoletowego) i karabinków Mini Rifle, co jest wyjściem naprzeciw wzrastającej popularności tej broni, szczególnie wśród zawodników uprawiających dynamiczne odmiany strzelectwa sportowego.

Nowe sprawdziany strzeleckie

Rezygnacja z pistoletów i karabinów pneumatycznych w procesie uzyskiwania kwalifikacji niezbędnych do uprawiania sportu strzeleckiego spowodowała wycofanie możliwości przeprowadzania części praktycznej egzaminu patentowego na obiektach posiadających osie strzeleckie krótsze niż 25 m (odległość liczona od linii ognia do linii tarcz). Jednocześnie wprowadzono nowe sprawdziany strzeleckie dla dyscypliny karabin, które umożliwiają przeprowadzenie ich na odległości 25 m, w postawie stojącej. Wprowadzono również możliwość

przeprowadzania sprawdzianu strzeleckiego w dyscyplinie strzelba gładkolufowa przy wykorzystaniu amunicji kal. 12/70 Brenneke, na dystansie 25 m, do tarcz.

Nowy regulamin nie bierze pod uwagę możliwości przeprowadzania sprawdzianów strzeleckich na obiektach posiadających osie krótsze niż 25 m przede wszystkim ze względów bezpieczeństwa.

Obiekty uprawnione do przeprowadzania egzaminów patentowych

Jako podstawowe rozwiązanie przyjęto, że egzamin patentowy może być przeprowadzony jedynie na strzelnicy będącej obiektem klubowym, posiadającym weryfikację wynikającą z procesu nadawania licencji klubowych PZSS, na korzystanie z którego ważną umowę posiada klub strzelecki z aktualną licencją klubową PZSS. Rozwiązanie to jest podyktowane dbałością o zapewnienie uczestnikom egzaminów patentowych najwyższych standardów bezpieczeństwa i wykluczeniem strzelnic, które nie posiadają weryfikacji dokonanej zgodnie z procesem licencjonowania klubów i jako takie mogą okazać się obiektami nie zapewniającymi podstawowych norm bezpieczeństwa oraz nie posiadającymi odpowiedniej bazy do przeprowadzania egzaminów. Proces weryfikacji strzelnic, dokonywany przez sędziów strzelectwa sportowego posiadających co najmniej klasę państwową, z samego założenia ma służyć sprawdzeniu przydatności danego obiektu w zakresie spełnienia wymagań regulaminowych do współzawodnictwa w strzelectwie sportowym. PZSS posiada w swojej bazie pełną dokumentację związaną z dopuszczeniem danego obiektu do użytkowania, wydaną przez właściwe organy samorządu terytorialnego.

Należy zauważyć, że powyższe nie wyklucza obiektów nie posiadających umowy z licencjonowanym klubem strzeleckim. Nowy regulamin umożliwia wykorzystanie takiego obiektu do przeprowadzania na nim egzaminów patentowych pod warunkiem posiadania stosownej umowy z właściwym związkiem wojewódzkim (WZSS) i posiadaniem weryfikacji, zgodnej z tą wynikającą z procesu nadawania licencji klubowej. Przyjęte w tym zakresie regulacje w pełni zabezpieczają przed użyciem do egzaminów patentowych obiektów do tego nie przygotowanych, a jednocześnie nie zamykają możliwości prowadzenia takich egzaminów na strzelnicach, które spełniają wszystkie kryteria wynikające z regulacji PZSS, a jednocześnie z różnych powodów, niezależnych od PZSS, nie posiadają umowy z licencjonowanym klubem strzeleckim. Takie podejście umożliwia wykorzystanie do egzaminów patentowych wielu obiektów prywatnych lub komercyjnych.

Szkolenie wstępne w klubach macierzystych

Nowy regulamin w sposób zasadniczy zmienia podejście do uzyskiwania kwalifikacji niezbędnych do uprawiania sportu strzeleckiego. Jedną z najważniejszych zmian w tym zakresie są uregulowania dotyczące szkolenia wstępnego na patent strzelecki przez macierzyste kluby strzeleckie posiadające aktualną licencję PZSS.

Nadawanie patentu strzeleckiego jest uprawnieniem przypisanym na podstawie art. 10b ust. 2 ustawy o broni i amunicji polskiemu związkowi sportowemu, o którym mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1488 z późn. zm.) czyli w tym przypadku PZSS. Na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 tejże ustawy to Związek kształtuje zasady obowiązujące w procesie nadawania patentu strzeleckiego, włącznie z określeniem podmiotów, które mają przeprowadzać szkolenie wstępne. Dla PZSS podstawowymi podmiotami, które realizują jego działania, wynikające ze statutu, są właśnie kluby sportowe, posiadające stosowne licencje PZSS, upoważniające je do udziału w organizowanym przez ten związek współzawodnictwie z zakresu sportu strzeleckiego.

W związku z powyższym w nowym regulaminie wprowadzono uregulowania dotyczące szkolenia wstępnego, którego celem jest przygotowanie osób fizycznych chcących uzyskać patent strzelecki, właśnie przez ich macierzyste kluby strzeleckie. Każdy z klubów sportowych, chcący uzyskać licencję klubową PZSS i brać udział we współzawodnictwie organizowanym przez ten związek, musi wskazać własną kadrę szkoleniową, którą są licencjonowani trenerzy i instruktorzy sportu strzeleckiego. Jak najbardziej zasadne wydaje się więc oparcie szkoleń wstępnych o istniejące, licencjonowane przez PZSS kluby strzeleckie posiadające taką kadrę. Licencjonowani instruktorzy, czy też trenerzy strzelectwa sportowego, w procesie zdobywania stosownej licencji PZSS, muszą wykazać się dyplomem nadającym uprawnienia, z placówki szkoleniowej posiadającej rekomendację PZSS, a przerobiony materiał szkoleniowy wynika z wymagań określonych przez PZSS. Tacy szkoleniowcy są przygotowani do pracy instruktora lub trenera w profesjonalny sposób. Posiadanie licencji instruktorskiej, czy trenerskiej PZSS, świadczy również o tym, że są oni zatrudnieni (w dowolnej formie dozwolonej prawem) w klubie strzeleckim, posiadającym aktualną licencję klubową PZSS. Oparcie części szkolenia wstępnego, dotyczącej praktycznego zapoznania z bronią palną, a także jej budowy, o kadrę szkoleniową klubów macierzystych, nie wykracza więc poza ich możliwości, a dodatkowo powoduje, że nowi, przyszli zawodnicy klubowi, zostają zaznajomieni ze swoją kadrą szkoleniową.

Nowy regulamin zakłada również, że części szkolenia wstępnego, dotyczące przepisów prawa, związanych z posiadaniem i posługiwaniem się bronią palną, a także przepisami sportowymi, prowadzone są przez sędziów strzelectwa sportowego, posiadających co najmniej 2 klasę. W tym przypadku przynależność wykładowcy do klubu prowadzącego szkolenie nie jest wymagana. W regulaminie wskazano na sędziów 2 klasy ponieważ są to sędziowie, którzy po zdobyciu 3 klasy zostali już zweryfikowani i tę klasę podnieśli, co wskazuje na to, że ich poziom wiedzy został pogłębiony, a dodatkowo wsparty praktyką. Ponadto sędzia klasy 3 to sędzia – asystent, który nie może wykonywać swoich czynności samodzielnie, tak więc wskazanie w regulaminie na sędziów, którzy posiadają co najmniej 2 klasę jest w pełni uzasadnione.

Wprowadzone zasady przeprowadzania szkoleń wstępnych przez kluby macierzyste mają za zadanie usystematyzowanie przebiegu szkolenia i oparcie go o podmioty zrzeszone w PZSS. Wszelkie kursy: instruktorskie, sędziowskie, prowadzących strzelanie czy też kursy i studia trenerskie są prowadzone przez różne placówki szkoleniowe na terenie całego kraju, na podstawie stosownych umów czy też zatwierdzenia programów szkoleniowych przez PZSS. Dzięki temu są one prowadzone w określonym standardzie, a ich absolwenci zdobywają wiedzę niezbędną do funkcjonowania we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez PZSS. Ponadto nowy regulamin - podobnie jak poprzedni - zawiera przepis stanowiący, że to właściwy prezes lub osoba zarządzająca klubem macierzystym potwierdza na wniosku patentowym odbycie szkolenia wstępnego. Tak więc jasne sformułowanie zasad przeprowadzania szkoleń wstępnych i wskazanie, że mają je przeprowadzać kluby sportowe posiadające aktualną licencję klubową PZSS służy podniesieniu standardów w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa, jakie musi towarzyszyć posługiwaniu się bronią palną. Dodatkowe wprowadzenie konieczności prowadzenia dokumentacji przeprowadzanych szkoleń, wraz z obowiązkowymi listami obecności, wprowadza nieistniejący w dotychczasowych regulacjach element rozliczalności tych szkoleń, niezbędny do procesu weryfikacji i walidacji prowadzonego przez PZSS, a także WZSS.

Szkolenie wstępne - blok teoretyczny

Nie można zapominać o tym, że sport strzelecki regulowany jest nie tylko ustawą o sporcie, ale również ustawą o broni i amunicji. Osoby chcące uczestniczyć we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez PZSS muszą zostać zapoznane ze wszystkimi zasadami obowiązującymi w tym współzawodnictwie, ale również muszą poznać uregulowania prawne dotyczące bezpiecznego posługiwania się bronią palną.

W związku z powyższym nowy regulamin obejmuje też minimalne wywania dotyczące szkoleń wstępnych. W porównaniu z dotychczasowymi wymaganiami blok teoretyczny poszerzono o dodatkowe zajęcia poświęcone innym regułom sportu strzeleckiego, wynikającym z odrębnych przepisów PZSS dla konkurencji nie objętych przepisami ISSF. Dzisiejsza oferta sportu strzeleckiego jest o wiele szersza niż tzw. konkurencje olimpijskie i wprowadzenie tego bloku tematycznego do szkolenia wstępnego jest jak najbardziej zasadne i stanowi krok w stronę pełnej integracji wszystkich środowisk strzelectwa sportowego.

Organizacja egzaminów w województwach właściwych dla klubów macierzystych

Nowy regulamin wprowadza również zasadę, że osoba fizyczna chcąc uzyskać patent strzelecki musi przystąpić do egzaminu patentowego organizowanego wyłącznie w województwie właściwym dla siedziby klubu macierzystego. Za tym rozwiązaniem stoją przede wszystkim przesłanki organizacyjne. Struktura Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego jest oparta o klub, który jest członkiem właściwego pod względem jego siedziby wojewódzkiego związku strzelectwa sportowego (WZSS) oraz WZSS, który wraz z należącymi do niego klubami jest członkiem PZSS. Ponieważ nie da się skutecznie zarządzać klubami strzeleckimi bezpośrednio z pozycji Zarządu PZSS pewne funkcje i uprawnienia muszą zostać przekierowane do WZSS. Związki wojewódzkie uczestniczą w każdym procesie licencyjnym PZSS jako ogniwo pośrednie, potwierdzające prawidłowe funkcjonowanie zrzeszonych w nich klubów. Ponadto to WZSS są organizatorami egzaminów patentowych na terenie swojego województwa. W związku z powyższym nowy regulamin zakłada, że proces organizacji egzaminów powinien być w pełni zarządzany właśnie przez związki wojewódzkie. Nowe przepisy dają im możliwość ustalania zasad dotyczących organizowania egzaminów patentowych na swoim obszarze, w szczególności dotyczących obiektów, na których przeprowadzony ma być egzamin patentowy oraz minimalnej frekwencji zdających. Narzędzia te mają za zadanie zwiększenie lokalnej kontroli nad procesem organizacji egzaminów patentowych. To WZSS, zrzeszający kluby z własnego województwa, dysponuje największą wiedzą w tym zakresie, więc jest jak najbardziej uprawniony do procesu regulacji tego zagadnienia, w stosunku do własnych członków czyli klubów strzeleckich. Funkcja nadzoru nad tym procesem zostaje zachowana przez PZSS poprzez zapisy § 12 ust. 9 regulaminu, które dają możliwość samodzielnej organizacji egzaminu patentowego przez PZSS na terenie danego województwa, z pominięciem właściwego WZSS, jeżeli zaistnieją ku temu wskazane w tym przepisie przesłanki. Zasada ta wprowadza również możliwość prowadzenia procesu weryfikacji i walidacji wyników poszczególnych klubów na terenie danego województwa przez miejscowy związek strzelectwa sportowego.

Monitoring

Nowy regulamin wprowadza fakultatywną możliwość utrwalania przebiegu egzaminu patentowego za pomocą urządzeń do zapisu obrazu i dźwięku lub samego obrazu. Zastosowanie tego rozwiązania ma na celu zapewnienie materiału poglądowego w zakresie prawidłowego prowadzenia egzaminu patentowego przez komisję egzaminacyjną, ale także materiału, który ewentualnie będzie mógł zostać wykorzystany w procesie odwoławczym, przysługującym osobie

skarżącej wynik swojego egzaminu. Ponieważ stosowanie monitoringu niesie za sobą nieuniknione nakłady finansowe rozwiązanie to nie jest obowiązkowe.

Nadawanie, zawieszanie i cofanie patentu strzeleckiego

Postanowienia nowego regulaminu odnoszą się również do zasad nadawania, zawieszania i cofania patentu strzeleckiego określając m.in.:

- organ PZSS odpowiedzialny za nadawanie, zawieszanie i cofanie patentu strzeleckiego, którym jest Komisja Licencyjno – Patentowa PZSS;
- organ odwoławczy od decyzji Komisji Licencyjno – Patentowej PZSS, którym jest Prezydium Zarządu PZSS;
- procedurę odwoławczą od decyzji Komisji Licencyjno – Patentowej PZSS;
- możliwość przekazywania odwołań od decyzji Komisji Licencyjno – Patentowej PZSS przez Prezydium Zarządu PZSS do pełnego składu Zarządu PZSS;
- terminy rozpatrywania spraw związanych z odwołaniami od decyzji Komisji Licencyjno - Patentowej PZSS, jak również terminy ich wnoszenia przez zainteresowanych;
- wzory dokumentów funkcjonujących w rozpatrywaniu spraw z zakresu nadawania, zawieszania i cofania patentu strzeleckiego.

Katalog przesłanek do cofnięcia patentu został skonstruowany w taki sposób, by czynność ta mogła nastąpić jedynie **w sytuacji ewidentnego złamania przepisów prawa**, zarówno tych ogólnych, jak i wewnętrznych PZSS. Stąd wprowadzenie do przepisów takich słów jak **rażący, utrata rękojmi, uporczywy** czy **bezpośrednie odniesienia do łamania zasad bezpiecznego posługiwania się bronią palną**.

Jedną z przesłanek, która może prowadzić do cofnięcia patentu strzeleckiego jest utrata przez posiadacza patentu **rękojmi osoby przestrzegającej przepisów** obowiązujących w sporcie strzeleckim. Należy podkreślić, że cofnięcie patentu takiej osobie jest sankcją najwyższą, przewidzianą w przypadku zachowań skrajnych. Każdy przypadek musi być rozpatrywany indywidualnie, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa, z zachowaniem zasady adekwatności i zdrowego rozsądku. Przesłanki do cofnięcia patentu strzeleckiego muszą być ewidentne i z pewnością nie są nimi np. kontrowersyjne wypowiedzi na temat macierzystego klubu lub zaległości składkowe. Taka interpretacja nowych regulacji byłaby daleko idącym nadużyciem. Wszystkie przesłanki do cofnięcia patentu strzeleckiego dotyczą sytuacji rażących i jedynie w takim kontekście należy interpretować np. lekceważący stosunek do przepisów wskazanych w regulaminie. Taki lekceważący stosunek mógłby być przesłanką do wszczęcia procedury cofnięcia patentu gdyby w jego efekcie zaistniało np. ryzyko naruszenia kwestii bezpieczeństwa mogące bezpośrednio przyczynić się do wystąpienia zdarzeń niepożądanych, skutkujących wypadkami z bronią palną.

Do oceny wyczerpania znamion poszczególnych zachowań opisanych w regulaminie powołano organ kolektywny jakim jest Komisja Licencyjno – Patentowa, jako organ właściwy do rozpatrywania odwołań od orzeczeń o cofnięciu i zawieszeniu patentu strzeleckiego wskazano drugi organ kolektywny – Prezydium Zarządu PZSS, a w sprawach o dużym stopniu skomplikowania – cały skład Zarządu PZSS. Wprowadzono więc zasadę dwuinstancyjności postępowania odpowiadającą wszelkim zasadom rzetelnego rozpatrzenia tego typu spraw.

Zastrzeżenia do wyniku egzaminu patentowego

Kolejną nowością w stosunku do treści poprzedniego regulaminu jest uregulowanie zasad składania zastrzeżeń do wyniku egzaminu patentowego. Osoba, która nie zgadza się z wynikiem egzaminu, może to zrobić na trzy sposoby: w trakcie egzaminu (składając wniosek do przewodniczącego komisji egzaminacyjnej), bezpośrednio po zakończeniu egzaminu (wnosząc pisemne odwołanie do przewodniczącego komisji egzaminacyjnej) oraz w określonym czasie po zakończeniu egzaminu, pisemnie, do Komisji Licencyjno – Patentowej PZSS. Od rozstrzygnięcia Komisji Licencyjno – Patentowej przysługuje dodatkowo odwołanie do Prezydium Zarządu PZSS na zasadach tożsamyh z odwołaniem od decyzji o cofnięciu bądź zawieszeniu patentu strzeleckiego. Konstrukcja tych przepisów zabezpiecza interesy osób, które nie zdały egzaminu patentowego i nie zgadzają się z jego wynikiem.

Podsumowanie

Nowy Regulamin uzyskiwania kwalifikacji niezbędnych do uprawiania sportu strzeleckiego w ramach Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego stanowi nie tylko nowelizację przepisów, ale także wprowadza katalog rozwiązań mających na celu przede wszystkim szeroko pojęte względy bezpieczeństwa podczas uprawiania sportu strzeleckiego, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią palną. Kwestia ta zawsze była i jest traktowana przez Polski Związek Strzelectwa Sportowego jako najwyższy priorytet.